

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Асен Иванов Николов, дм

Ръководител Катедра по акушерство и гинекология
Медицински факултет, Медицински университет – София

**Относно: Дисертационен труд на д-р Свилен Лъчезаров Лазаров на тема:
„Съвременни аспекти на многоплодната бременност и раждане“**

за присъждане на образователна и научна степен **“ДОКТОР”** по научна специалност
“Акушерство и гинекология”

Дисертационният труд е разработен и оформен в съответствие с член 27 от Правилника за приложение на Закона за развитие на академичния състав в Република България и в съответствие с Процедурата за придобиване на ОНС „ДОКТОР“ съобразно Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности на Тракийски университет Стара Загора.

Той е написан на 138 страници и съдържа: въведение, литературен обзор – 50 стр., цел и задачи, материал и методи - 8 стр., резултати и обсъждане - 42 стр., изводи и приноси, книгопис - 26 стр. и приложения. Дисертационният труд е онагледен с 39 таблици и 19 цветни фигури. Използваните литературни източници са 256, повече от половината от последните 10 години, в резултат на което направеният литературен обзор показва отлична информираност по проблема.

Научният и практически интерес към многоплодната бременност нараства както в България, така и по света поради постоянно покачващата се честота и проблемите които възникват през бремеността и раждането. Голям принос за изразеното покачване честотата на многоплодната бременност през последните 25 години има напредъкът на технологиите при лечението на инфертилитета. Актуалността на проблема се определя и от факта, че нараства броя на абортите, на преждевременното раждане - 50% при двуплодна, срещу 10% при едноплодна, променя се и начинът на раждане, като все повече се разширяват индикациите за оперативно родоразрешение при многоплодна бременност. Оптималният гестационен срок на родоразрешение е все по-актуална и по-широко дискутирана тема. Това определя актуалността и значимостта на проблематиката на дисертационния труд на д-р Лазаров.

Целта на дисертацията е да се определи общата честота на многоплодната бременност и отражението и върху преждевременното раждане, усложненията за майката и перинаталната смъртност. Тя е ясно дефинирана и от нея логично следват седемте поставени от дисертанта задачи.

В разделът „Материал и методи” точно и прецизно са представени събраните и анализирани данни от общо 23467 раждания в 3 областни болници на Югоизточна България за периода от 2011-2015 г., от които 14415 раждания са проучени ретроспективно и 9052 проспективно. От общо 23467 раждания в проучването са включени 356 жени с многоплодна бременност (двуплодна и повече от 2 плода), с обща средна честота 1,5%. Използваните клинични и инструментални методи за изследване включват утвърдени в практиката класически и съвременни методи, доказали своята надежност, а прецизното им изпълнение гарантира достоверността на получените резултати. Дисертантът активно участва в подбора на пациентките и извършването на изследванията. За обработване на резултатите са използвани значителен набор от съвременни статистически методи.

Разделът “Резултати и обсъждане” е разработен методически добре. Отделните части са описани в логическа последователност, като резултатите са представени на 39 таблици, 19 фигури, които са обосновано и правилно интерпретирани. Този подход показва възможността на автора за самостоятелно провеждане на научноизследователска дейност и способност за логическо обсъждане. В резултат на това съвсем естествено следват изводите на дисертационния труд, които притежавайки в известна степен и общ потвърдителен характер допринасят за установяване състоянието на проблемите свързани с многоплодната бременност в Югоизточна България.

Като особено важни определям основните изводи на дисертанта, а именно: честотата на многоплодната бременност (МБ) за периода на проучването в изследвания район съответстват с данните в литературата по този проблем. Честотата на МБ при примипара е два пъти по-висока, в сравнение с честотата на МБ при мултипара, като най-голям брой МБ са регистрирани във възрастовите групи от 21 до 34 г. Общата честота на многоплодната бременност в България показва тенденция към увеличаване, особено в последните 15 години. Основна причина за това е успешното лечение на стерилитета и развитието на асистираните репродуктивни технологии. Честотата на МБ след тях е три пъти по-висока при примипара в сравнение с

мултипара. Важен е и изводът, че дихориати/диамниоти е най-често срещаната многоплодна бременност за проучвания период и регион, защото това е най-благоприятния вид и с най-добра прогноза за развитието на плода и раждането. Ранното определяне на хорионността е наложително при пациентки с МБ, с цел определяне на прогнозата на бременността и начинът на раждане.

Повечето от новородените деца при МБ в настоящото проучване са недоносени. Дисертантът установява, че честотата на мъртвородените втори близнаци е значително по-висока, в сравнение с честотата на първи близнаци и това се дължи най-вероятно на остра асфиксия настъпила при вторите близнаци, след раждането на първия близнак, като смъртността преди 34 г.с. при вагинално раждане е много по-висока, отколкото смъртността на близнаци след ЦС. Поради тази причина се препоръчва преди 34 г.с. родоразрешението да се извършва чрез ЦС в интерес на плодовете и майката.

Основните приноси в дисертационния труд на д-р Лазаров определям като:

- ✓ Извършено е мащабно проучване на многоплодни бременности в Югоизточна България, като е създадена анкетна карта за систематизирано проспективно проследяване.
- ✓ Определени са факторите, влияещи на смъртността на плода.
- ✓ Анализирани са честотата на многоплодната бременност и смъртността на новородените от МБ, според възрастовите групи на жените и хорионността на близнаците.
- ✓ Предложен е алгоритъм на поведение за родоразрешение при МБ.

В заключение давам своята положителна оценка за разработения от д-р Свилен Лъчезаров Лазаров дисертационен труд на тема: „Съвременни аспекти на многоплодната бременност и раждане“ и предлагам на почитаемото жури да му присъди образователната и научна степен “ДОКТОР” по научна специалност “Акушерство и гинекология”.

София

05.01.2017 год.

/Проф. д-р Асен Иванов Николов, дм/